

Bevakning av ny information om etik. Juni 2024

Etikbevakningen är resultatet av ett ideellt arbete som startade juni 2016. Research och sammanställning görs av Marie Chenik. Ett nyhetsbrev skickas varje vecka till den som önskar prenumerera. Etikbevakningen ska vara till nytta för så många som möjligt. Alla som vill får prenumerera. Anmälan görs till marie.chenik@ki.se

Tidigare nyhetsbrev finns publicerade på webbsidan: [Omvärldsbevakning om etik | Karolinska Institutet \(ki.se\)](https://www.ki.se/omvardsbevakning-om-etik)

Synpunkter och förslag välkomnas!

Sommarhälsning

Tack för att ni vill ta emot mitt veckobrev! Och ett extra stort hjärtligt tack till er som ger mig feedback och/eller ger tips om artiklar och annan information som jag annars hade missat!

Veckans nyhetsbrev blir den sista innan sommaren. I år igen precis som varje sommar gör jag ett uppehåll med veckobrevet från första veckan i juli till mitten av augusti.

Önskar någon avsluta prenumerationen eller ändra e-postadressen eller meddela något annat är det bara att skriva ett e-mail till mig!

Nu återstår bara att önska er alla en underbar fin sommar! (Bilden är från en målning av Isaac Grünewald).

Ta hand om er! Vi hörs snart igen! Med en varm hälsning. Marie

Vecka 26

Bild: Anne Sjögren

Nytt. 132 åtgärder. [Fri och trygg utan våld och förtryck - Åtgärdsprogram för att förebygga och bekämpa mäns våld mot kvinnor, våld i nära relationer och hedersrelaterat våld och förtryck samt prostitution och människohandel 2024–2026 \(regeringen.se\)](#)

Nya regler om utreseförbud för barn från 1 juni. [Ett utvidgat utreseförbud för barn – Meddelandeblad \(socialstyrelsen.se\)](#)

Barn och unga ska vara delaktiga. [37 barn och unga går in som experter i nationellt hälsoprogram för barn och unga - Socialstyrelsen](#)

Poddcast. Bonnie Friedh, Åsa Lundström Mattsson. [Att prata med barn om kognitiv sjukdom | Nationellt kompetenscentrum anhöriga \(anhoriga.se\)](#)

Ny rapport. [Förlossningsvården uppfyller inte alla krav för god vård | IVO.se](#)

Ny rapport. [2024-Halsodata-till-er-tjanst-Sammanfattning.pdf \(forskasverige.se\)](#)

Regeringen bör välja andra former för samverkan med kommuner och regioner. [SKR har getts en för stor roll i den offentliga förvaltningen, skriver särskild utredare | SvD Debatt](#)

Vårdstrejk. "Vi går in i ett skede där våra marginaler är betydligt mindre under sommaren", säger sjukhusets chefläkare Sven Klaesson. [Vårdstrejken: Över 60 operationer på Sös skjuts upp i sommar | SVT Nyheter](#)

Yasemin Christiansson, Maria Moberg, Alexander Rakow, Ylva Vladic Stjernholm. [Etiskt dilemma kring barn födda före 24 graviditetsveckor \(lakartidningen.se\)](#)

Replik. Jakob Forssmer. [Socialministern: Vi ska kartlägga adhd-området | SvD Debatt](#)

Hamed Shayegh, allmänläkare, Ekensbergs vårdcentral, Nyköping. [»Kamp mellan egot och hjärtat ... när egot ställer till med panik« \(lakartidningen.se\)](#)

Renske Altena, Jonas Bergh. [Dags att sluta kalla tumören »snäll« \(lakartidningen.se\)](#)

Johan Bengtsson m.fl. *Hur identifierar vi lågvårdevård? Vilka faktorer ökar respektive minskar chansen för en lyckad utmönstring?* För att kunna svara på sådana frågor startar vi nu ett svenskt nätverk för forskning om utmönstring av lågvårdevård. [Dags att beforska utmönstring \(lakartidningen.se\)](#)

Johan Bengtsson har recenserat boken *"The Nocebo Effect. When Words Make You Sick"*. *"Motsättningen står mellan rätten att få tillräckligt med information om en behandling eller åtgärd och det faktum att information om exempelvis ospecifika biverkningar ökar risken för att dessa biverkningar kommer att upplevas"*. [Noceboeffekten – när orden kan skada \(lakartidningen.se\)](#)

Spain. Parra Jounou et al. *For, against, and beyond: healthcare professionals' positions on Medical Assistance in Dying in Spain. BMC Med Ethics* 25, 69 (2024). <https://doi.org/10.1186/s12910-024-01069-1>

UK. [England's first Citizens' Jury to explore public views on assisted dying has concluded - The Nuffield Council on Bioethics \(nuffieldbioethics.org\)](#)

Stephen Clear. [Wales could become world's first country to criminalise politicians who lie \(theconversation.com\)](#)

Kadija Ferryman et al. *Racism is an ethical issue for healthcare artificial intelligence*. *Cell Reports Medicine*. June 2024. <https://doi.org/10.1016/j.xcrm.2024.101617>

Maja Fjaestad. *AI & makten över besluten*. [Ny bok om AI och offentliga beslut | Institutet för Framtidsstudier | Institutet för Framtidsstudier är en självständig forskningsstiftelse som främjar framtidsperspektiv i forskning och samhällsdebatt \(iffs.se\)](#)

12-14 September, Halle/Saale, Germany. EACME Annual Conference 2024 *"Translating Ethics into Healthcare Practice and Research. Potentials and Risks"*. Program out / Early Booking Fee till 30th June available **(see attachment)**.

Vecka 25

Israel-Gaza war. [‘Unprecedented scale’ of violations against children in Gaza, West Bank and Israel, UN report says | Israel-Gaza war | The Guardian](#)

Forsknings säkerhet mot bakgrund av det försämrade världsläget. [EU stärker sitt arbete för forskningssäkerhet - Universitetslärares \(universitetslararen.se\)](#)

Danmark. The Health Structure Commission. [New recommendations to ensure coherence and greater equality in the healthcare system close to the citizen | Ministry of the Interior and Health \(ism.dk\)](#)
[Dansk utredning om statlig vård ska användas i Sverige - Dagens Medicin](#) (läst artikel)

Ny rapport. Analys av hur det offentliga åtagandet i hälso- och sjukvården och äldreomsorgen kan utvecklas till år 2040. Åtgärder krävs för att möta befolkningens framtida behov och förväntningar. [Redo för framtiden? | Vård- och omsorgsanalys \(vardanalys.se\)](#)

Läs mer: [Vårdanalys: Så ska vården kunna satsa utan att skatten höjs \(lakartidningen.se\)](#)

Nytt. SOU 2024:41. 14 juni. [Styrkraft för lyckad integration - Regeringen.se](#)

Statskontoret. Ny kartläggning. [En form för kollektivt beslutsfattande – En kartläggning och prövning av nämndmyndigheter \(statskontoret.se\)](#)

Gemensam analys av klagomål från Patientnämnderna (PAN) och Inspektionen för vård och omsorg (IVO). [Patienter klagar över brist på tillgänglighet och samordning i primärvården | IVO.se](#)

Vårdstrejken fortsätter. Vårdförbundet tackade nej. Arbetsgivarna tackade ja. [Nej till budet - men Vårdförbundet öppnar för förhandling | Vårdfokus \(vardfokus.se\)](#)

Lösningen på vårdkrisen måste handla om vårt ansvar att hålla oss friska, skriver Johan Söderberg, fysioterapeut och smärtspecialist. ["Största besparingen är den individ som inte blir sjuk" - Dagens Medicin](#)

Christian Unge: "Vill vi stöpa alla i samma format? Vill vi bara ha lydiga medarbetare som inte ifrågasätter sina chefer? Eller sin sjukhusledning." [Är jag en lojal medarbetare? - Sjukhusläkaren \(sjukhuslakaren.se\)](#)

Inom vården är det särskilt viktigt med psykologisk trygghet så att det är tillåtet att göra fel, säger organisationsforskaren Louise Bringselius. [Forskare: Karolinska behöver sannolikt städa i leningsskiktet - DN.se](#)

Charlotte Farrington Salomonsson och Margareta Hagwall Stillerud har ett sätt att göra vården mer jämlik. [De lär barnmorskor att undersöka killar | Vårdfokus \(vardfokus.se\)](#)

Winger A. et al. *Children with palliative care needs – the landscape of the nordic countries*. BMC Palliat Care 23, 118 (2024). <https://doi.org/10.1186/s12904-024-01447-x>

Evidence and ethics. [What Is the Aim of Pediatric "Gender-Affirming" Care? - Gorin - 2024 - Hastings Center Report - Wiley Online Library](#)

Palmryd L, Rejnö Å, Alvariza A, Godskesen T. *Critical care nurses' experiences of ethical challenges in end-of-life care*. Nursing Ethics. 2024;0(0). <https://doi.org/10.1177/09697330241252975>

Pär Segerdahl. [End-of-life care: ethical challenges experienced by critical care nurses - The Ethics Blog \(uu.se\)](#)

Björk, J., Hirsch, A. *An "ethics of strangers"? On knowing the patient in clinical ethics*. Med Health Care and Philos (2024). <https://rdcu.be/dKGfg>

Antoinette Lundahl, med dr, psykiater, LIME, Karolinska institutet, Solna. [Tvångsvård vid borderline ansågs sällan vara etiskt försvarbar \(lakartidningen.se\)](#)

France. President Macron har upplöst National Församlingen. Allt arbete med texten som skulle ligga till grund för lagen om *Fin de vie*. *Aide à mourir* (Dödshjälp) stoppas helt. Allt måste göras om när frågan någon gång tillåts tas upp igen. [Fin de vie, Nouvelle-Calédonie, dette française... Quel avenir pour les travaux qui étaient en cours à l'Assemblée ? \(lefigaro.fr\)](#)

Vård- och omsorgsanalys **23 september kl. 8.30-10.30**. Seminarium om *Förutsättningar för framtidens hälso- och sjukvård och äldreomsorg*. Mer information kommer i augusti. [Seminarier och webinarier | Vård- och omsorgsanalys \(vardanalys.se\)](#)

Vecka 24

SKR. Information med anledning av Vårdförbundets konfliktåtgärder mot regioner och kommuner. [Frågor och svar | SKR](#)

Nytt poddavsnitt. [Podd: Historisk strejk, AI i vården och lyssningstips | Vårdfokus \(vardfokus.se\)](#)

"Vi har inte sett konsekvenserna av det här än". [Lugn start på vårdstrejken – men situationen kan snart förvärras \(lakartidningen.se\)](#)

Nationella vårdkompetensrådet har på regeringens uppdrag, tagit fram ett förslag till en nationell plan för hälso- och sjukvårdens kompetensförsörjning. [Pressmeddelande: Drygt 13 000 sjuksköterskor i kompetensförlust – kostar samhället 5,5 miljarder kronor - Nationella vårdkompetensrådet \(nationellavardkompetensradet.se\)](#)

Etisk rekrytering av sjuksköterskor från andra länder. Svensk sjuksköterskeförening och Vårdförbundet har skickat ett uttalande till utvalda riksdagspolitiker. **se bifogad fil**.

Pressmeddelande. 3 juni. [Brådskande behov av att öka antalet vårdplatser - Socialstyrelsen](#)

Riksrevisionen uppmärksammar brister i tillsynen som riskerar patientsäkerheten (s.15). [Riksrevisorns årliga rapport 2024 \(riksrevisionen.se\)](#)

Nytt material för att bevaka och möta felaktig information om socialtjänsten. [Informationsmaterial - Socialstyrelsen](#)

Brian Cleaver, Karin Hildebrand, Maria Cronhjort. [Hur livsuppehållande behandling avbryts på Iva – läkare gör olika \(lakartidningen.se\)](#)

Surrogatfrågan. *Vissa ser det som en kränkning av mänsklig värdighet, andra betonar kvinnans rätt till självbestämmande.* [Så tycker partierna i surrogatfrågan | SVT Nyheter](#)

Jakob Ratz Endler om AI, robotar på sjukhus, Chat GPT, m.m. "Vilken märklig tid". [»Min enda fördel är att jag har händer och fötter« \(lakartidningen.se\)](#)

Vetenskap och AI. Det som behövs är kloka och konkreta förslag. [Hur ska förhållandet mellan vetenskap och AI regleras? | Maja Fjaestad | SvD](#)

Emily E. Anderson, Dónal O'Mathúna. [Caring for Patients in Armed Conflict: Narratives from the Front Lines - The Hastings Center](#)

Salter, Erica K., et al. "How We Found Consensus on Pediatric Decision-Making and Why It Matters." *Perspectives in Biology and Medicine*, vol. 67 no. 2, 2024, p. 186-196. *Project MUSE*, <https://doi.org/10.1353/pbm.2024.a929017>

Angus DC, Huang AJ, Lewis RJ, et al. Published online June 03, 2024. [The Integration of Clinical Trials With the Practice of Medicine: Repairing a House Divided | Health Care Quality | JAMA | JAMA Network](#)

Verbeke, K. et al. (2024). *Truthfulness as the basis for ethical safeguards in deceptive research: An interview study with researchers.* *Accountability in Research*, 1–29. <https://doi.org/10.1080/08989621.2024.2362777>

Boel Adler recenserar Anders Jeppssons bok "Döden har ingen kalender. Bland världsbanksekonomer och andra kannibaler i Afrika". [En bok att färdas långt med utan att riskera livet \(lakartidningen.se\)](#)

Gunilla Brodda Jansen recenserar Björn Fagerbergs bok "En personlig död. En läkares tankar om döden efter ett långt yrkesliv". [Bok om döden med viktig kunskap \(lakartidningen.se\)](#)

Vecka 23

Prop. 2023/24:151. Levnadsvillkoren för ukrainare i Sverige. [Förbättrade levnadsvillkor för utlänningar med tillfälligt skydd - Regeringen.se](#)

Riksdagsseminarium 29 maj. [Angiverilagen diskuterades under riksdagsseminarium \(fremia.se\)](#)

Offentliganställda som inte har rättsvårdande uppgifter riskerar genom en anmälningsplikt att få arbetsuppgifter som ger en yrkesetisk stress, skriver debattörer från fem organisationer. ["När de sköraste inte törs söka hjälp är vi på fel kurs" - Dagens Samhälle \(dagenssamhalle.se\)](#)

SVT Nyheter. Granskning av Ivos utredningar 2023. [Patienter tar livet av sig i brist på läkarvård inom psykiatri | SVT Nyheter](#)

Läkartidningens podd. Psykiatern Mikael Tiger intervjuas. [»Efterfrågan på psykiatri är för stor« \(lakartidningen.se\)](#)

"Vi tycker att det är så vanvettigt att det knappt går att beskriva" säger Pelle Nilsson, överläkare och ansvarig för barnneurokirurgi på Akademiska sjukhuset. [Finansierade hemförlossningar klubbade i Uppsala – läkare rasar \(lakartidningen.se\)](#)

Vi bör sluta drömma om enorma effektiviseringsvinster med hjälp av central halvautomatiserad triagering och i stället se till att varje invånare får en fast läkare med rimligt uppdrag. [Magnus Isacson: Central sortering är fel väg för vården | SvD Debatt](#)

Forskningsetik. *Om överträdelsen inte är särskilt allvarlig, eller vi bedömer att åklagare inte kommer att gå vidare med det, finns anledning att göra en pragmatisk tillämpning av tillsynsuppdraget*, säger Öneps kanslichef. [Önep har ny praxis – kritiseras för att avskriva fall - Universitetslärares \(universitetslararen.se\)](#)

Christian Berggren et al. [Samtal om forskningsetik i vardagen ger mindre oredlighet - Tidningen Curie](#)

Göran Arnqvist, Uppsala universitet. [Forskningsråden uppmuntrar till publicering i rovtidskrifter - Tidningen Curie](#)

Pär Ågerfalk, Uppsala universitet. [Replik: Tvivelaktiga tidskrifter hotar vetenskapens integritet - Tidningen Curie](#)

Socialstyrelsen. Nytt tema i Kunskapsguiden. [Så påverkas barnets livssituation när en förälder frihetsberövas - Kunskapsguiden](#)

Esposito, M. et al. *Respect for bioethical principles and human rights in prisons: a systematic review on the state of the art*. BMC Med Ethics 25, 62 (2024). <https://doi.org/10.1186/s12910-024-01049-5>

Voultsov, P et al. *Extending the concept of moral distress to parents of infants hospitalized in the NICU: a qualitative study in Greece*. BMC Psychol 12, 291 (2024). <https://doi.org/10.1186/s40359-024-01793-8>

Renee M. Turchi. [Considerations for Alternative Decision-Making When Transitioning to Adulthood for Youth With Intellectual and Developmental Disabilities: Policy Statement | Pediatrics | American Academy of Pediatrics \(aap.org\)](#)

Norge, Bioteknologirådet. Uttalande. [Norska etikrådet förordar 28-dagarsgräns för embryoforskning \(smer.se\)](#)

UK. [Why consider the ethics of human embryo models now? - The Nuffield Council on Bioethics \(nuffieldbioethics.org\)](#)

France. *Aide à mourir*. Le texte du gouvernement, retouché par les députés en commission, arrive dans l'hémicycle, le 27 mai, pour environ deux semaines de débats, avant un vote solennel le 11 juin. [Aide à mourir : ce que contient le projet de loi sur la fin de vie, examiné à l'Assemblée nationale à partir de lundi \(francetvinfo.fr\)](#)

Jean-Claude Planque Docteur en droit privé et sciences criminelles, Université de Lille. [Projet de loi sur « l'aide à mourir » : le droit pénal oublié des débats ? \(theconversation.com\)](#)

Jonathan D. Moreno. 30 May. Bioethics Forum Essay. [The Mind is Easy to Penetrate. The Brain, Not So Much - The Hastings Center](#)

Susannah L. Rose, Devora Shapiro. *An Ethically Supported Framework for Determining Patient Notification and Informed Consent Practices when Using Artificial Intelligence in Healthcare*. Chest. 2024. <https://doi.org/10.1016/j.chest.2024.04.014>

11 June 2024. Public Lecture, with Professor Peter Singer. *“Disagreeing on ethical questions is an important part of philosophical ethics, whether at the level of metaethics, normative theory, or applied ethics. I shall look back over some of the disagreements I have had on ethical questions at each of these levels and reflect on which kinds of disagreements have been fruitful, and which have not”.*

[Webinar Registration - Zoom](#)